

developments occur online with the involvement of advanced information and communication technologies. Teachers, doctors, and medical students witness the emergence and development of new methods and forms of teaching, learning, treatment following the needs and challenges of modern society.

Logically, that each innovative model has advantages and disadvantages. Only experience and results can show what is acceptable for American medical education.

References

1. Денежников С. С. Технологічні засади діяльності регіональних інноваційних освітніх кластерів. Теорії та технології інноваційного розвитку вищої освіти: глобальний і регіональний контексти : монографія / за заг. ред. проф. А. А. Сбруєвої. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. с. 346–364.
2. Хаїрова Е. А. Модель інноваційного розвитку США в контексті сучасного розвитку. Культура народів Причорномор'я. 2013. № 259. С. 23–26.
3. Vuja, L. M. Medical education today: all that glitters is not gold. BMC Medical Education. 2019. No. 19. URL: <https://bmcmmeduc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-019-1535-9#Abs1> (Last accessed: 02.04.2021).
4. Takeuchi J. S., Smith N. M., Mortimer A. M. Innovative models of medical education in the United States today: an overview with implications for curriculum and program evaluation. Medical Education and Societal Needs: A Planning Report for the Health Professions. Washington, DC : The National Academies Press, 1983. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK217683/> (Last accessed: 04.04.2021).

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: ОСВІТНЯ СКЛАДОВА

Крупа Оксана Миколаївна
к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Львівський національний аграрний університет
o_krupa@ukr.net

Сьогодні аграрний сектор економіки України демонструє одні з найвищих темпів зростання та впровадження інновацій. Однак, ці процеси не мають всеохоплюючого характеру і стосуються переважно великих агрокомпаній холдингового типу. Щоправда і їх економічний потенціал не реалізується повною мірою, насамперед, через дефіцит кваліфікованих кадрів, здатних продукувати та ефективно освоювати інновації. При цьому, тисячі випускників аграрних закладів вищої освіти (ЗВО) не в змозі задовольнити існуючий «кадровий голод».

Корінь цієї проблеми, на наш погляд пов'язаний із відсутністю належної взаємодії агропідприємств із закладами вищої освіти щодо підготовки кадрів, застарілістю навчальної бази університетів та коледжів, неефективністю системи практичної підготовки, а також мотивами самих здобувачів вищої освіти.

У рамках, комплексного дослідження проблем кадрового забезпечення аграрного сектору економіки, проведеного кафедрою підприємництва, торгівлі та біржової діяльності ЛНАУ, встановлено, що у своїй кадровій стратегії більшість аграрних підприємств орієнтуються на пошук «готового» працівника на ринку праці з відповідними навиками і професійним досвідом. І лише 14,3% керівників воліють вирощувати власні кадри і готові приймати на стажування випускників аграрних «вишів», які ще не мають досвіду роботи. Така

практика переважно має місце у великих агрокомпаніях, які зі студентської лави відбирають здібних здобувачів, запрошують їх на стажування із перспективою працевлаштування по закінченні ЗВО. Також випускникам надається всебічна підтримка для адаптації до умов компанії.

У процесі досліджень нами встановлено, що найбільше не влаштовує працевлаштування претендентів на робоче місце у їхньому підприємстві рівень практичної підготовки. Загалом на цьому наголосили більше 2/3 респондентів. Майже половина керівників вказують на відсутність у випускників знань і навиків для оволодіння сучасною технікою і технологіями. Ще частина керівників відзначає низькі мотиваційні установки молодих спеціалістів до професійного розвитку (9,7%), сумлінного виконання своїх службових обов'язків (16,1%).

Як засвідчив емпіричний аналіз, процес здобуття освіти у аграрних ЗВО справді ускладнюється наявністю широкого спектру організаційних, фінансових, соціальних та інших проблем. Сьогодні ці заклади недостатньо забезпечені сучасними комплексами машин, навчальними стендами, дослідними лабораторіями та комп'ютерними класами. Також через відсутність ефективної співпраці між агрокомпаніями і ЗВО у програми навчальних курсів, а відтак – навчальні посібники, інформація про новітні досягнення в галузі науки і технологій включається із запізненням. Все це негативно позначається на формуванні компетентностей здобувачів вищої освіти.

За результатами опитувань студенти аграрних ЗВО оцінили якість отриманих ними теоретичних знань на 7,5 балів, практичної підготовки на 6,2 балів. Щоправда, ця самооцінка є дещо завищеною, оскільки набуті знання не пройшли апробації в реальних умовах господарювання. Підтвердженням цього є думка роботодавців, які оцінюють якість теоретичних знань випускників на 6,4 балів, практичні навики – на 5,3 балів.

Серед основних проблем щодо набуття необхідних професійних знань студенти аграрних ЗВО відзначили відсутність або недостатність сучасних методів навчання – 41,6% відповідей, обсяг практичної підготовки – 39,6%, її якість – 32,7%, перелік навчальних дисциплін – 22,7% (в анкеті пропонувалося обрати три варіанти відповідей). Студенти також вказують на відсутність можливості проходження практики у передових агропідприємствах (22,1% відповідей) та формальний підхід з боку керівників до забезпечення практичної підготовки безпосередньо на виробництві (22,4% відповідей).

Позиція керівників аграрних підприємств щодо забезпечення якісної практичної підготовки студентів досить неоднозначна. Зокрема, лише 20,5% керівників регулярно співпрацюють з аграрними ЗВО щодо проходження студентами виробничої практики. Ще 42,1% роблять це епізодично, 27,1% – майже не співпрацюють і 10,3% – зовсім не приділяють цьому уваги. При цьому проходження практики у більшості підприємств носить формальний характер. Такий підхід керівники мотивують незацікавленістю самих студентів у належному проходженні практики, відсутністю корисного ефекту від цього для підприємства, браком часу у провідних фахівців для приділення уваги практикантам.

Існуюча ситуація вимагає докорінної зміни підходів до організації навчання з урахуванням інтересів власника підприємства, студента і ЗВО, належного оформлення договірних відносин між ними, активній участі підприємців у обладнанні навчальних лабораторій, розвитку системи дуальної освіти, активної професійної орієнтації випускників, модернізації освітніх технологій.